Maa- ja metsätalousministeriön asiantuntijalausunto Tulevaisuusvaliokunnalle 14.9.2018

E 38/2018 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: Tekoäly Euroopassa

Paikkatietoasiantuntija Mari Laakso ja erityisasiantuntija Kari-Pekka Karlsson, MMM

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) tukee esitettyä Suomen näkemystä siitä, että EU:ssa luodaan suotuisa toimintaympäristö tekoälyä hyödyntävälle innovaatio- ja yritystoiminnalle. Suomelle merkittävät maa- ja metsätalous voivat merkittävästi hyötyä mm. paikkatietoihin pohjautuvista tekoälyratkaisuista. Tämän kehityksen tuloksia hyödyntävät autonomiset järjestelmät ja robotiikka tulevat muuttamaan niin luonnonvaratalouden kuin ruuantuotannonkin rakenteita, tuotantoketjuja, logistiikkaa ja liiketoimintalogiikkaa.

Tekoäly perustuu hyvälaatuisen ja ajantasaisen tiedon käyttöön. Jotta tietovarannot olisivat käytettävissä tekoälyn keinoin, tarve tiedon mallintamiselle, saatavuudelle ja laadulle tulee olemaan entistäkin suurempaa. Kaikkialla Euroopassa ja maailmassa laajeneva tietojen ja erityisesti paikkatietojen hyödyntämisen trendi on myös Suomelle tärkeä. Suomessa on eurooppalaisessakin vertailussa hyvälaatuisia tietovarantoja, joiden kehittämiseen ja hyötykäytön tehostamiseen ollaan paneutumassa. Paikkatietopoliittinen selonteko ja tekoäly ja tietopoliittinen selonteko ”Eettistä tietopolitiikkaa tekoälyn aikakaudella” pystyvät toivottavasti kiihdyttämään kehitystä, jonka avulla Suomi voi olla tekoälyn turvallisen ja eettisen kehityksen ja hyödyntämisen eturintamassa.

Eettisten kysymysten ratkaisu on keskeisen tärkeää tekoälyn käytöstä päätettäessä. On hyvä painottaa toimenpiteitä tietämyksen lisäämiseksi siitä, että tekoälyä luodaan algoritmein ja että niillä määritellään tekoälyn tekemät ratkaisut. Tekoälyn selitettävyyttä ja algoritmitietoisuuden lisäämistä yhteiskunnassa tarvitaan. MMM:ssä pidetään tärkeänä myös sitä, että Suomen kannanotossa painotetaan yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden ja henkilötietojen suojan merkitystä tekoälyratkaisuja kehitettäessä.

MMM:n näkemyksen mukaan alan koulutuksen, tutkimuksen ja kokeilukulttuurin edistäminen on tärkeää, mikä on Suomen kantana hyvin esitetty. Suomessa on jo merkittävää tekoälyosaamista ja –tukimusta, mm. Maanmittauslaitoksen Paikkatietokeskus on mukana kehittämässä autonomisten ajoneuvojen paikannukseen ja törmäyksenestoon liittyviä tekoälyalgoritmeja.

Paikkatietoa hyödyntävät sovellukset ja niissä käytettävä teknologia, robotiikka sekä esineiden internet ovat mahdollistaneet monenlaisia uusia toimintoja ja innovaatioita. Laadukas paikkatieto ja sen analysointi ovat keskeinen osa mm. ilmastonmuutoksen vaikutusten ennustamista, biotalouden edistämistä ja luonnonvarojen käytön seurantaa. Alustatalouteen ja ekosysteemiajatteluun perustuva tietovarantojen hyödyntäminen luovat vahvat edellytykset myös yrityksille rakentaa julkishallinnon palveluita parantavia ja täydentäviä tekoälyä hyödyntäviä lisäarvopalveluita.